

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Teze bakalářské práce

Přehled o peněžních tocích (cash flow)

Vypracoval: Lukáš Dřevojan

Vedoucí práce: Ing. Jaroslav Svoboda, Ph.D.

České Budějovice

2023

Klíčová slova: cash flow, účetní výkazy, finanční analýza, likvidita, solventnost

JEL Classification: G30, M41

Anotace:

Tato bakalářská práce se zabývá přehledem o peněžních tocích a jeho využitím v oblasti finančního rozhodování. Přehled o peněžních tocích, známý spíše jako výkaz cash flow, je jedním z nejvýznamnějších a nejdůležitějších finančních výkazů zobrazujících finanční situaci účetní jednotky a její finanční zdraví. Tento výkaz poskytuje podniku důležité informace o tom, jakým způsobem získává peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty a jak jsou tyto prostředky následně využity. Cílem této práce je pro vybraný podnikatelský subjekt sestavit přehled o peněžních tocích a na základě dat vygenerovaných v tomto účetním výkazu provést více detailní posouzení finančního zdraví onoho subjektu prostřednictvím zpracování finanční analýzy. V rámci finanční analýzy jsou použity poměrové ukazatele konstruované na bázi peněžních toků, které poměrují cash flow s jinou položkou rozvahy či výkazu zisku a ztráty. Na závěr je na základě provedené analýzy přehledu o peněžních tocích a analýzy poměrových ukazatelů zhodnocena celková finanční situace vybraného podnikatelského subjektu a dochází k vyvození závěrů a doporučení, které by danému podniku mohly pomoci dosáhnout vyšší efektivity v oblasti řízení peněžních prostředků a zajistit jeho dlouhodobou platební schopnost do budoucna.

Úvod a přehled literatury

Přehled o peněžních tocích lze charakterizovat jako strukturovanou informaci s rozpisem přírůstků a úbytků peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů v členění na provozní, investiční a finanční činnost. (Ryneš, 2021)

Hlavním úkolem tohoto účetního výkazu je tedy podat informaci o tom, jaký je stav peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů na počátku a na konci účetního období a jak se na přítoku (či odčerpání) těchto prostředků podílely jednotlivé činnosti účetní jednotky. (Müllerová & Šindelář, 2016)

Avšak vzhledem ke skutečnosti, že dle platné české legislativy mají ve zdejších podmínkách povinnost sestavovat přehled o peněžních tocích pouze střední a velké účetní jednotky, mikro a malé účetní jednotky tento účetní výkaz vyhotovit ze zákona vůbec nemusí. (Skálová & Suková, 2021)

Tím však ale ztrácí důležité údaje vztahující se k řízení likvidity a zajištění platební schopnosti, což je případ i podnikatelského subjektu, jehož finanční situace a finanční zdraví jsou zkoumány v praktické části této bakalářské práce.

Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je v teoretické části zhodnotit a vysvětlit postupy prací souvisejících se sestavením přehledu o peněžních tocích, popsat význam tohoto účetního výkazu, metodiky jeho sestavení a dopady na finanční rozhodování. V praktické části je pak cílem aplikovat výše uvedená teoretická východiska u vybraného podnikatelského subjektu.

Metodika

Vybraným podnikatelským subjektem je dle platné české legislativy mikro účetní jednotka, která nemá povinnost sestavovat přehled o peněžních tocích a nesestavuje ho ani ze své vlastní iniciativy. Proto je prvním krokem k posouzení a následnému zhodnocení finanční situace a platební schopnosti tohoto subjektu sestavení přehledu o peněžních tocích, a to za účetní období 2019, 2020 a 2021. Přehled o peněžních tocích je sestaven nepřímou metodou dle metodiky dané Českým účetním standardem č. 023 na základě dat poskytnutých analyzovanou společností.

Data vygenerovaná v přehledu o peněžních tocích jsou následně využita pro finanční analýzu, jejímž cílem je více detailní rozbor finanční situace a platební schopnosti zkoumaného podniku. Finanční analýza je provedena na základě poměrových ukazatelů konstruovaných na bázi peněžních toků, které poměřují čistý peněžní tok z provozní činnosti s jinou položkou rozvahy či výkazu zisku a ztráty.

Z celé řady poměrových ukazatelů jsou pro sledovanou účetní jednotku vybrány tyto:

- **Cash flow rentabilita tržeb:**

$$\frac{\text{Cash flow z provozní činnosti}}{\text{Tržby}} = \frac{\text{Přehled o peněžních tocích, řádek A.***}}{\text{Výkaz zisku a ztráty, řádky č. 01 a 02}}$$

- **Cash flow rentabilita celkového kapitálu:**

$$\frac{\text{Cash flow z provozní činnosti}}{\text{Aktiva}} = \frac{\text{Přehled o peněžních tocích, řádek A.***}}{\text{Rozvaha, řádek č. 1}}$$

- **Cash flow rentabilita vlastního kapitálu:**

$$\frac{\text{Cash flow z provozní činnosti}}{\text{Vlastní kapitál}} = \frac{\text{Přehled o peněžních tocích, řádek A.***}}{\text{Rozvaha, řádek A. 2}}$$

- **Cash flow likvidita:**

$$\frac{\text{Cash flow z provozní činnosti}}{\text{Krátkodobé závazky}} = \frac{\text{Přehled o peněžních tocích, řádek A.***}}{\text{Rozvaha, řádek B. + C.}}$$

- **Stupeň oddlužení:**

$$\frac{\text{Cash flow z provozní činnosti}}{\text{Cizí zdroje}} = \frac{\text{Přehled o peněžních tocích, řádek A.***}}{\text{Rozvaha, řádek B. + C.}}$$

- **Doba splácení cizích zdrojů z cash flow:**

$$\frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Cash flow z provozní činnosti}} = \frac{\text{Rozvaha, řádek B. + C.}}{\text{Přehled o peněžních tocích, řádek A.***}}$$

Zdroj: (Sedláček, 2011), vlastní úprava

Hodnoty ukazatelů rentability jsou uvedeny v % a jsou vyhodnoceny na základě časové báze, tedy na základě jejich vývoje v čase. U ukazatele cash flow rentability celkového kapitálu zároveň dochází k porovnání jeho výsledných hodnot s průměrnou úrokovou sazbou placenou bankám za poskytnutí úvěru.

Dosažené hodnoty ukazatelů cash flow likvidity a stupně oddlužení jsou porovnány s doporučenými hodnotami, které udává literatura.

Na místo ukazatele úrokového krytí je zkonstruován pomocný ukazatel nesoucí název doba splácení cizích zdrojů z cash flow, který je hodnocen zejména s ohledem na dobu splatnosti podnikových závazků. Ukazatel úrokového krytí není pro danou společnost konstruován a sledován z toho důvodu, že ve svém účetnictví žádné nákladové úroky nevykazuje.

Výsledky

Na základě analýzy přehledu o peněžních tocích bylo konstatováno, že se finanční situace a platební schopnost daného podniku jeví jako uspokojivá, neboť za všechna tři sledovaná účetní období dosáhla účetní jednotka kladného čistého peněžního toku z provozní činnosti a byla tak schopna zajistit převahu příjmů nad výdaji v hlavní výdělečné činnosti.

Specifikem dané společnosti je skutečnost, že pro svou činnost nevyužívá žádné dlouhodobé cizí zdroje a nevyplácí ani žádné podíly na zisku svým společníkům. Do cash flow společnosti se tak nepromítají žádné pohyby peněz spojené s poskytováním či čerpáním dlouhodobých bankovních úvěrů ani peněžní toky související s výplatami investorům z vlastního kapitálu a výsledkem je tedy nulový peněžní tok vztahující se k finanční činnosti. Dále bylo v rámci analýzy přehledu o peněžních tocích poznamenáno, že vzhledem k velikosti podniku a jeho kapitálové síle nedochází příliš často k peněžním tokům vztahujícím se k investiční činnosti, kdy v průběhu pozorovaného období došlo pouze k jednomu pohybu peněžních prostředků spojenému s investiční činností, přičemž tímto pohybem byl výdaj na pořízení nového automobilu uskutečněný v roce 2021, a to ve výši 408 010,- Kč.

Vzhledem k nulovým peněžním tokům vztahujícím se k finanční činnosti a jen velmi občasným pohybům peněz spojených s investiční činností lze prohlásit, že celkové cash flow

analyzovaného podniku je s výjimkou účetního období 2021 dáno pouze čistým peněžním tokem z provozní činnosti a vzhledem k jeho kladným hodnotám dosaženým v průběhu celého sledovaného období lze hodnocenou společnost na základě rozboru přehledu o peněžních tocích prohlásit za finančně zdravou, neboť je schopna zajistit převahu příjmů nad výdaji v hlavní výdělečné činnosti a tyto vygenerované finanční přebytky může následně využít k financování svých potřeb, např. investic.

Strukturu podnikového cash flow včetně jeho dosažených hodnot v průběhu sledovaného období pak ilustruje následující tabulka.

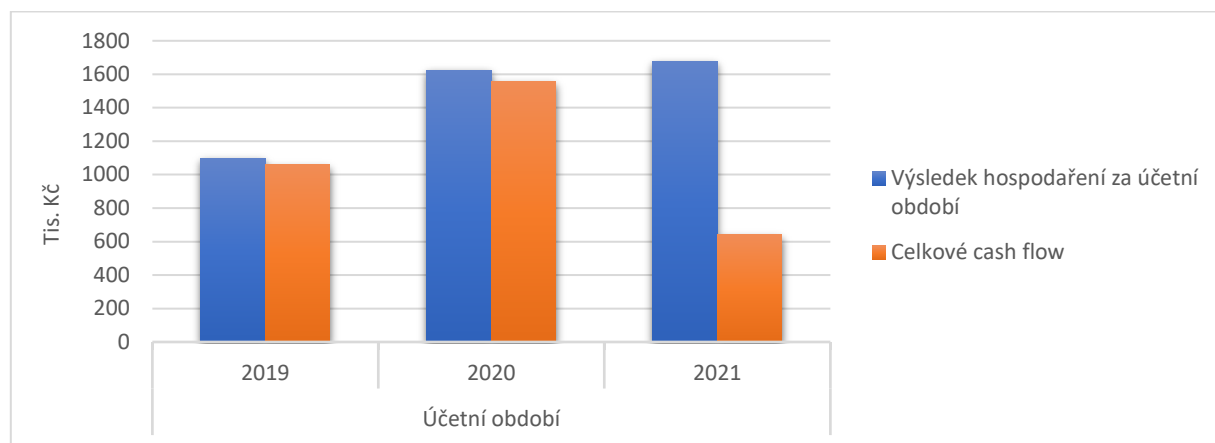
Tabulka 1 - Struktura cash flow podniku za období 2019-2021 (v tis. Kč)

Položka	Účetní období		
	2019	2020	2021
Čistý peněžní tok z provozní činnosti	1 059	1 555	1 048
Čistý peněžní tok vztahující se k investiční činnosti	0	0	- 408
Čistý peněžní tok vztahující se k finanční činnosti	0	0	0
Cash flow celkem	1 059	1 555	640

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z účetnictví analyzovaného podniku

Zajímavá je rovněž komparace celkového cash flow podniku a dosaženého výsledku hospodaření za účetní období. Z níže uvedeného grafu vyplývá, že zatímco položka výsledku hospodaření po zdanění se v jednotlivých letech neustále zvyšovala, u položky podnikového cash flow došlo k nárůstu pouze mezi lety 2019 a 2020, naopak v účetním období 2021 se celkové cash flow podniku v meziročním srovnání poměrně rapidně snížilo. Za hlavní příčiny tohoto poklesu lze považovat zejména výraznou změnu stavu nepeněžních složek pracovního kapitálu, která se v rámci přehledu o peněžních tocích promítla do cash flow podniku se záporným znaménkem, dále pak také nárůst platby daně z příjmů a v neposlední řadě výdaj spojený s pořízením nového automobilu.

Graf 1 - Komparace cash flow podniku a výsledku hospodaření za účetní období

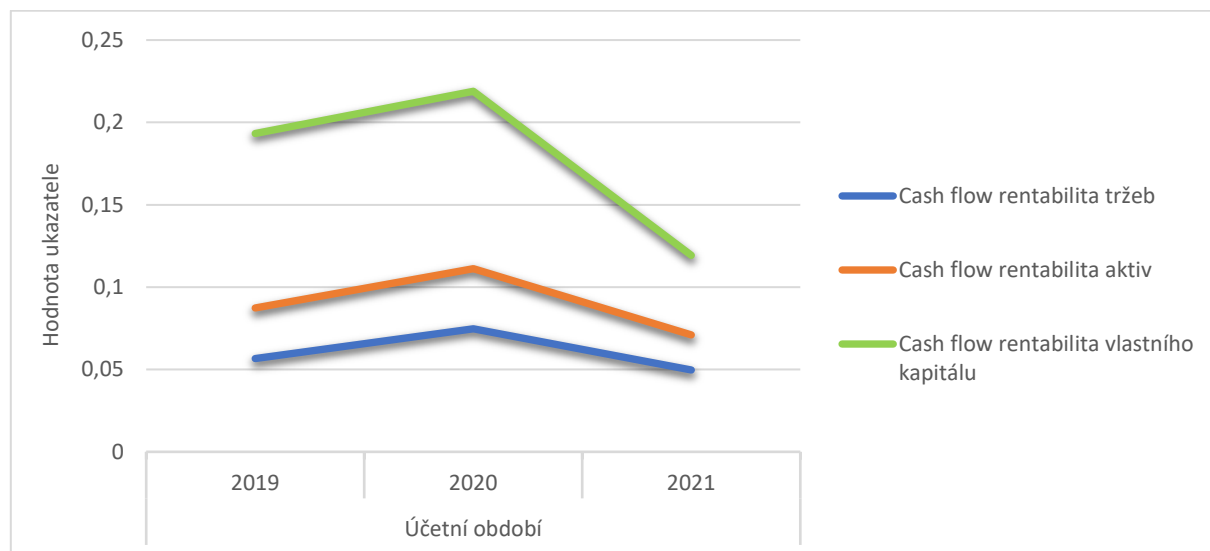
Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z účetnictví analyzovaného podniku

Nieméně finanční situaci a platební schopnost podniku není možné hodnotit pouze na základě analýzy přehledu o peněžních tocích, ale je nutné provést důkladnější posouzení finančního zdraví onoho podniku, přičemž k tomuto posouzení byly využity poměrové ukazatele konstruované na bázi peněžních toků.

Prvním krokem finanční analýzy bylo zhodnotit, jaké množství peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů je schopna vyprodukovat jedna koruna určité úrovně podnikového kapitálu nebo jedna koruna tržeb. Z hodnocení ukazatele cash flow rentability celkového kapitálu vyplývá, že by měl podnik k financování své činnosti využívat ve větší míře bankovní úvěry, neboť právě toto vyšší využití cizích zdrojů by v případě analyzované společnosti mohlo působit jako nástroj růstu její tržní hodnoty.

Vývoj ukazatelů rentability konstruovaných na bázi peněžních toků znázorňuje následující graf, ze kterého je na první pohled patrné, že mezi lety 2019 a 2020 došlo ke zlepšení všech tří sledovaných ukazatelů, naopak mezi lety 2020 a 2021 k jejich zhoršení, což zapříčinil zejména meziroční pokles položky čistého peněžního toku z provozní činnosti.

Graf 2 - Vývoj ukazatelů cash flow rentability za období 2019-2021

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z účetnictví analyzovaného podniku

Na základě hodnocení ukazatele cash flow likvidity a stupně oddlužení však ale vyplouvají na povrch potencionálně hrozící problémy podniku spojené s jeho platební schopností, jelikož se ukazuje, že daná společnost využívá z cizích zdrojů pro svou činnost pouze krátkodobé závazky, které musí být splaceny v poměrně brzké době.

Je tedy více než žádoucí zabývat se otázkou struktury podnikového kapitálu a také otázkou peněžních toků vygenerovaných v provozní činnosti. Na jedné straně by měla společnost zvážit možnost vyššího využití bankovních úvěrů k finančnímu krytí svých podnikatelských aktivit, neboť mohou být nástrojem růstu její tržní hodnoty, avšak z hlediska zajištění platební schopnosti do budoucna by se měla zaměřit především na střednědobé a dlouhodobé bankovní úvěry, u nichž není vyžadováno splacení v dohledné době. Na druhé straně by se pak tato společnost měla také snažit najít cesty vedoucí k tomu, aby generovala z provozní činnosti vyšší množství peněžních prostředků a opět tak posílila svou schopnost dostát včas a v plné výši všem svým splatným závazkům. Možným řešením, jak dosáhnout vyššího čistého peněžního toku z provozní činnosti, je v tomto případě např. zkrácení doby splatnosti svých pohledávek za odběrateli, naopak snaha o co nejdelší prodloužení lhůty splatnosti u obchodních úvěrů poskytovaných dodavateli, optimalizace daňové povinnosti, optimalizace stavu zásob zboží na skladě atd.

Závěr

Zabývání se problematikou cash flow je základním předpokladem pro efektivní řízení likvidity podniku a pro zajištění jeho platební schopnosti v dlouhodobém horizontu.

Cílem praktické části této bakalářské práce bylo pro vybraný podnikatelský subjekt sestavit přehled o peněžních tocích za období 2019-2021 a na základě dat vygenerovaných v tomto účetním výkazu provést finanční analýzu za účelem podrobnějšího rozboru finanční situace účetní jednotky, a to pomocí poměrových ukazatelů konstruovaných na bázi cash flow.

Na základě analýzy samotného přehledu o peněžních tocích bylo konstatováno, že se finanční situace analyzované společnosti jeví jako uspokojivá, neboť dosáhla ve všech třech sledovaných účetních obdobích kladného čistého peněžního toku z hlavní výdělečné činnosti.

Nicméně při hlubším rozboru finančního zdraví zkoumaného podniku provedeného pomocí analýzy poměrových ukazatelů bylo zjištěno, že daná účetní jednotka má sice potenciál využívat ke své podnikatelské činnosti ve větší míře cizí zdroje, které by mohly být nástrojem růstu její tržní hodnoty, avšak muselo by se jednat o dluhy dlouhodobějšího charakteru, jelikož v současné době využívá hodnocená společnost k financování své činnosti z celé řady cizích zdrojů pouze krátkodobé závazky, na jejichž splacení by však dle ukazatele cash flow likvidity a stupně oddlužení nemusela do budoucna generovat v provozní činnosti dostatek peněžních prostředků, a vyplouvají tak na povrch možné budoucí problémy podniku spojené s jeho platební schopností.

Je tedy zřejmé, že finanční zdraví podniku nelze hodnotit pouze na základě prostého sestavení účetního výkazu nebo na základě izolované interpretace hodnoty konkrétního ukazatele, ale je nutné provést detailní a komplexní analýzu finanční situace daného podnikatelského subjektu a výsledky jednotlivých ukazatelů vyhodnocovat ve vzájemných souvislostech.

Pro danou společnost je výsledkem tohoto detailního zkoumání doporučení, aby využívala ve větší míře cizí zdroje dlouhodobějšího charakteru a zabývala se tedy strukturou svých dluhů, a zároveň aby hledala cesty ke zvýšení čistého peněžního toku z provozní činnosti a posílila tak svou schopnost dostát včas a v plné výši všem svým splatným závazkům, čehož může dosáhnout např. zkrácením doby splatnosti pohledávek za odběrateli, naopak prodloužením lhůty pro úhradu závazků dodavatelům, optimalizací daňové povinnosti, optimalizací stavu zásob zboží na skladě a několika dalšími možnými způsoby.

Seznam literatury použité v tezích

Knižní zdroje:

- Müllerová, L., & Šindelář, M. (2016). *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích* (První vydání). Grada Publishing.
- Ryneš, P. (2021). *Podvojně účetnictví a účetní závěrka : průvodce podvojným účetnictvím k 1. 1. 2021* (21. aktualizované vydání). ANAG.
- Sedláček, J. (2011). *Finanční analýza podniku* (2., aktualiz. vyd). Computer Press.
- Skálová, J., & Suková, A. (2021). *Podvojně účetnictví 2021* (Dvacáté sedmé vydání). Grada Publishing.

Plný seznam použité literatury je uveden v textu bakalářské práce.